



Sminge Sø og Trækstien

Sminge Sø ligger nordøst for Silkeborg. Søen kan man besøge ved at vandre ad Trækstien langs Gudenåen mod Svstrup fra Resenbro. Er man i bil, drejes i Resenbro mod nord over Gudenåen. Lige efter broen drejes til højre ad vejen langs Gudenåens nordlige bred imod Svstrup.

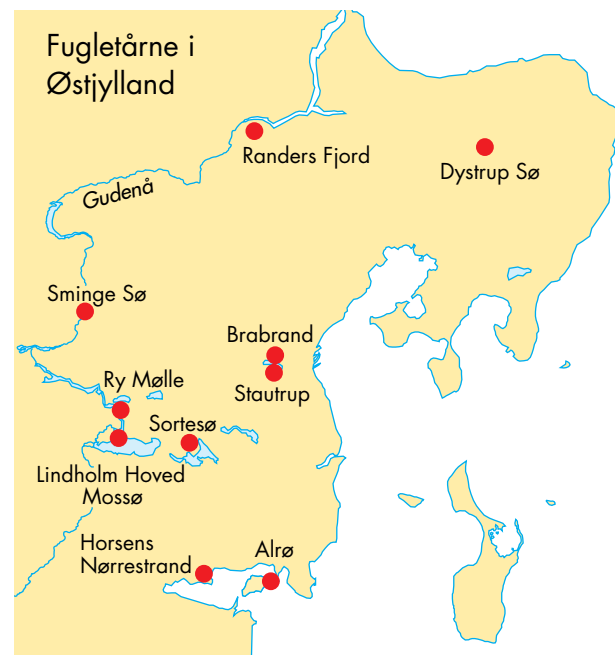
Ca. 4 km fremme passerer man på højre hånd sommerhusområdet Sølyst, hvorefter en vej viser ned til P-areal ved Gudenåen og Sminge Sø. Herfra viser skilte vej til fugletårnet nogle hundrede meter til højre ad Trækstien.

Andre tårne i Østjylland

Fugletårnene er rejst til brug for publikum som let tilgængelige besøgssteder i kanten af landskabeligt seværdige og fuglerige naturlokaliteter. Medbringer man kikkert og giver sig god tid, kan man fra udsigtstårnene få mange spændende oplevelser med et uforstyrret fugleliv på nært hold.

Århus Amt har gennem de senere år fået etableret tårne og formidling ved Dystrup Sø, på Alrø i Horsens Fjord, ved Sminge Sø og ved Gudenåens løb ved Ry Mølle. Endvidere er der rejst tårne på Lindholm Hoved i Mossø (i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen) og ved Brabrand Sø på nordbredden ved Naturcenter Sølyst (i samarbejde med Århus Kommune).

Andre tårne findes ved Stautrup på sydbredden af Brabrand Sø (Dansk Ornitologisk Forening og Århus Kommune), i Skanderborg ved Sortesø (Skanderborg Kommune), ved Horsens Nørrestrand neden for Vandrerhjemmet (Horsens Kommune og Vejle Amt) og ved Randers Fjord (Randers kommune).



ÅRHUS AMT
Natur og Miljø - Aug. 1998
Tlf. 8944 6763



Tekst, grafik og foto : Jens Kirkeby
Redaktion: Ole Brøndum, Jette Brøndum - Tryk: Århus Amts Trykkeri

Fugletårnet ved SMINGE SØ og Trækstien



ÅRHUS AMT
Natur og Miljø



Ynglefugle



Ynglefuglene

I begyndelsen af marts, når forårsvarmen får fat, ankommer ynglefuglene for at være klar til at sikre sig gode redepladser. På engene ses **Viber** og **Gravænder**, og ofte en del græssende **Blishøns** og **Knopsvaner**.

I rørskoven yngler **Blishøne** og **Grønbenet Rørhøne**, **Toppet** og **Lille Lappedykker**, og nogle år også vore to andre lappedykkere, **Gråstrubet** og **Sorthalset Lappedykker**. Søens ynglende **Knopsvanepar** anbringer ofte deres rede i rørskoven ved Gudenåens indløb.

Troldænder og **Taffelænder** ruger i nærliggende moser i ådalen, og ses tit i smågrupper uden for rørskoven. **Hvinænder** kan ligeledes ses sommeren igennem. Det er oversomrende ungfugle fra den skandinaviske bestand, men ophængte redekasser ved de midtjyske søer kan muligvis danne grundlag for en ny ynglebestand her.

En del **Skarver** kommer sommeren igennem på fiskeri fra kolonien på Vorsø i Horsens Fjord, ligesom **Fiskehejrerne** tit kan ses på jagt langs rørskovskanten. **Isfuglene** yngler ikke ved søen, men fisker ved søbredden og langs Gudenåen.



Bjergvipstjert



Isfugl

Ved Svostrup Bro ser man ofte den smukke, gule **Bjergvipstjert** spankulere langs Gudenåens bredder. Sangfuglene i Sminge Søes sumpede omgivelser færdes mest skjult, men høres meget. De fleste er natsangere, og på lune maj- og juni-nætter kan man fra Trækstien få stor fornøjelse af denne specielle fuglesang.

Nede i den tætteste rørskov dominerer de talrige, uafsladligt „kvækkende“ **Rørsangere**, og i pilesumpene synger **Rørspurve** og ikke mindst **Nattergalene** tæt på Trækstien. **Kær-sangerne** kan høres fra småbuske i den høje, sumpede urvegetation, mens **Bynkefuglene** synger deres korte, karakteristiske drosselsang fra hegnstrådene mellem engenes græssende kvier.

Træk- og vintergæster

Udover småflokke af lokalt ynglende ænder kan man under trækket forår og efterår se smågrupper af **Pibeænder**, **Spidsænder**, **Skeænder**, **Krikænder** og **Grågæs**. Nogle år desuden **Atlingand** og **Lille Skallesluger** om foråret.

Ved søen er der april-maj og især august-september gode chancer for at se **Fiskeørnen** på besøg. I samme periode kan **Rørhøgen** ligeledes ses jage over engene og rørsumpen, og ved bredden ses foruragerende **Vibeflokke**, **Mudderklirer** og andre vadefugle. I vintermånederne ligger der ofte en del ænder og svaner bl.a. **Troldænder**, **Hvinænder**, **Store Skalleslugere** og **Sangsvaner**. På engene jager **Blå Kærhøg** og **Fjeldvåge** mosegrise og markmus, og undertiden kan man finde en **Stor Tornskade** - markant siddende på udkig i toppen af engens pilebuske.

Sminge Sø

Søen dækker 22 ha og har nærmest karakter af en lavvandet udvidelse på Gudenåen. På østbredden støder Gjern Å til søen, og udløbet danner iøjnefaldende sandbanker, som især vadefuglene ynder at besøge. Vandet er ligesom Gudenåens meget næringsrigt, og ofte farves søen om sommeren af alger. Fra fugletårnet ser man mod sydvest op gennem en bred og imponerende Gudenådal med dens fuglerige moser og enge.

For fuglene er søen fødemæssigt alsidig, og den udnyttes af såvel planteædende arter (**Blishøns** og **Taffelænder**) som fiskeædere (**Toppede Lappedykkere**, **Fiskehejrer** og **Skarver**) og snegle- og muslingeædere (**Troldænder** og **Hvinænder**).

Fra fugletårnet ser man over til Gjern Åens enge under det markante udsigtspunkt Store Troldhøj (104 m).

Store Troldhøj

Troldhøj ligger i Gjern Bakker fredningen og bør absolut også aflægges et besøg. Højen står som et sært levn fra Indlandsisens og Gudenflodens voldsomme erosion, og giver os muligheden for et flot udsyn over hele Gudenådalen og Sminge Søes omgivelser. Man kan lettest krydse Gudenåen ved Svostrup Bro og fortsætte op til Sminge-Truust vejen, efter ca. 500 m drejes til højre. Her viser et skilt op til en p-plads i træerne ved bakkens fod. Efter 800 meters bjergvandring ligger landskabet for ens fødder.